

Alles over vereniging en stichting

Vereniging oprichten

Van sport tot natuur, op alle terreinen zijn in ons land verenigingen actief. Oprichten en besturen van verenigingen moet volgens wettelijke regels gebeuren. Daarvoor is er het verenigingsrecht. Ons land kent ook stichtingen, vooral voor goede doelen en maatschappelijk welzijn. Hoe een stichting opgericht en bestuurd moet worden, is geregeld in het stichtingenrecht.

Volledige of beperkte rechtsbevoegdheid

Voor een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid (formele vereniging) heeft u een notariële akte nodig, zonder dat heeft de - dan informele - vereniging slechts beperkte rechtsbevoegdheid. Een formele vereniging mag meer rechtshandelingen verrichten dan een informele vereniging, bijvoorbeeld onroerend goed kopen en erfgenaam zijn.

De keuze heeft ook gevolgen voor de aansprakelijkheid van bestuurders. In een informele vereniging is de bestuurder persoonlijk – naast de vereniging – volledig aansprakelijk voor het gehele bedrag van de schulden van de vereniging. Met volledige rechtsbevoegdheid loopt u dat risico niet.

In de statuten staan naam en doel van de vereniging, verplichtingen van de leden, hoe de algemene vergadering bijeen wordt geroepen en bestuurders worden benoemd en ontslagen, en waar geld en goederen heen gaan als de vereniging wordt ontbonden, dan wel de manier waarop die bestemming wordt vastgesteld.

Doel en winst

Het doel van een vereniging mag niet kunnen leiden tot verstoring van de openbare orde of aantasting van de goede zeden en niet in strijd zijn met de wet.

Een vereniging mag wel winst maken en fondsen vormen. Winst en fondsen moeten ten goede komen aan het gemeenschappelijke doel. Verdelen van de winst onder de leden mag niet.

Stichting oprichten

De stichting is een prima rechtsvorm als u met behulp van vermogen een doel wilt realiseren. Een stichting kunt u uitsluitend bij notariële akte oprichten. De stichting kan zelfstandig rechtshandelingen verrichten en wordt vertegenwoordigd door daartoe aangewezen bestuurders, die zijn ingeschreven in het Handelsregister bij de Kamer van Koophandel.

De oprichtingsakte van de stichting bevat statuten met daarin de naam en de plaats van vestiging in Nederland. De statuten regelen ook hoe bestuursleden benoemd en ontslagen worden, en wat er met overgebleven geld en goederen moet gebeuren als de stichting ophoudt te bestaan. Ook het doel van de stichting moet in de statuten staan. Het doel mag niet in strijd zijn met de wet en er mogen geen uitkeringen worden gedaan aan oprichters, bestuurs- en commissieleden. Aan derden mogen alleen uitkeringen worden gedaan als die ideëel of sociaal van aard zijn. Wilt u bestaande statuten wijzigen, dan is daarvoor ook een notariële akte nodig.

U kunt in uw testament bepalen dat na uw overlijden een stichting moet worden opgericht. Bijvoorbeeld om een fonds uit (een deel van) uw nalatenschap in te stellen dat uitkeringen moet doen met een sociaal of ideëel doel. Een stichting heeft geen leden, maar kan wel donateurs hebben.

De vereniging is gebonden aan het verenigingsrecht. Dat bepaalt hoe u de vereniging intern moet organiseren en op welke manier u de verslaglegging en financiële verantwoording naar uw leden en derden moet inrichten. De algemene vergadering is het hoogste orgaan van een vereniging en bestaat uit alle leden samen. Elk lid heeft daarin een stem.

Bestuur en aansprakelijkheid

Een stichting heeft maar één verplicht orgaan: het bestuur. Meestal bestaat dat uit een voorzitter, secretaris en penningmeester. Het bestuur kan andere organen instellen, zoals commissies. Zolang de stichting nog niet in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel is ingeschreven, is elke bestuurder persoonlijk aansprakelijk voor rechtshandelingen van de stichting, zoals het aankopen van goederen. Na inschrijving in het handelsregister zijn bestuurders niet meer aansprakelijk voor schulden van de stichting. Behalve als er sprake is van - verwijtbaar - onbehoorlijk bestuur.

Een stichting wordt ontbonden als de statuten dat voorschrijven, als de stichting failliet gaat of als de rechter dat gelast. Het bestuur kan ook zelf tot ontbinding besluiten, meestal zijn de voorwaarden daarvoor in de statuten geregeld.

Een stichting wordt geacht bezittingen te hebben (bijvoorbeeld banksaldo, pand, grond) om haar doel te realiseren. Hoe de stichting aan geldmiddelen komt is niet gebonden aan regels. Dat gebeurt vaak via donaties, subsidies, legaten en schenkingen. Als een stichting onvoldoende vermogen heeft, kan de officier van justitie de stichting om die reden laten ontbinden door de rechter.

Zo werkt het

Waar moet u beginnen voordat u een vereniging of stichting opricht? Maak een plan, daarmee wordt het eenvoudiger om de formaliteiten rond oprichting te regelen. Omschrijf zo helder mogelijk het doel van de stichting of vereniging. Wie zijn de oprichters, hoe gaat het bestuur er uit zien? Wel of geen raad van toezicht of raad van advies? Zorg ook voor een financieel plan. Waar heeft u hoeveel geld voor nodig en waar haalt u het vandaan?

Zorg dat u alle gegevens die verplicht moeten worden opgenomen in de statuten van een stichting of vereniging (met volledige rechtsbevoegdheid) van tevoren op papier hebt gezet. Het gaat daarbij om doel, plaats van vestiging, benoeming en ontslag van bestuursleden, bestemming batig saldo bij liquidatie, bij een vereniging de verplichtingen van de leden tegenover de vereniging, de procedure voor bijeenroepen van de algemene vergadering.

En nog meer over de vereniging

De vereniging is gebonden aan het verenigingsrecht. Dat bepaalt hoe u de vereniging intern moet organiseren en hoe u de verslaglegging en financiële verantwoording naar uw leden en derden moet inrichten. De algemene vergadering is het hoogste orgaan van een vereniging en bestaat uit alle leden samen. Elk lid heeft daarin een stem. Ook al bent u bestuurslid van een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid, bij de beoordeling van uw eventuele persoonlijke aansprakelijkheid geldt dat elke bestuurder zijn bestuurstaak behoorlijk moet vervullen. Het bestuur is collectief aansprakelijk als er sprake is van – verwijtbaar – onbehoorlijk bestuur. Nadat de algemene vergadering het jaarverslag en het gevoerde beleid heeft goedgekeurd, wordt de collectieve aansprakelijkheid opgeheven.

ANBI of SBBI

Instellingen die het algemeen nut beogen komen in aanmerking voor de ANBI-regeling. ANBI's en SBBI's hoeven geen schenk- of erfbelasting te betalen. SBBI-instellingen zijn o.a. sportorganisaties en niet-commerciële dorpshuizen.